

Kuntien terveydensuojeluviranomaiset

Parveke- ja ulkotupakoinnin aiheuttaman terveyshaitan arviointi

Parveke-, terassi- tai muusta ulkotupakoinnista on tullut viime vuosien aikana runsaasti valituksia terveydensuojeluviranomaisille. Asuntoihin parvekkeelta tai muualta tuleva tupakansavu on asukkaille erittäin kiusallista ja jopa terveyshaittoja aiheuttavaa. Asuntoihin tulee harvoin näkyvää tupakansavua, vaan tupakansavu aistitaan useimmiten hajuna. Tupakansavun hajun arviointi asunnoissa on vaikeaa, koska savun määrä ja kulkeutuminen vaihtelevat nopeasti. Vaikuttavia tekijöitä ovat mm. ulkona poltetujen savukkeiden määrä, sääolosuhteet sekä asunnon ilmanvaihto. Tämä ohje täydentää aiemmin annettuja Valviran menettelytapaohjeita aistinvaraisen arvioinnin osalta.

Menettelytapaohjeet tupakansavuongelman ratkaisemiseksi

Sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta STTV (nykyinen Valvira) on laatinut 3.5.2007 yhteistyössä Kiinteistöliiton ja Isännöitsijäliiton kanssa yleisohjeen. Yleisohjeessa neuvotaan taloyhtiöiden hallituksia ja terveydensuojeluviranomaisia kuinka tulee menetellä tilanteessa, jossa esimerkiksi kerrostalonaapurin tupakoiminen omalla parvekkeellaan aiheuttaa haittaa toiselle kiinteistön asukkaalle. Ohje löytyy internetosoitteesta: http://www.valvira.fi/files/ohjeet/Asuntojen_tupakansavuongelmat_menettelytapaohjeet_Yleisohje.pdf

Rakennustyyppi (omakoti-, rivi- tai kerrostalo) tai omistussuhde (osakas tai vuokralainen) ei vaikuta terveyshaitan selvittämiseen eikä mahdollisiin toimenpiteisiin terveyshaitan poistamiseksi.

Terveyshaitan määritelmä

Terveydensuojelulain (763/1994) 1 §:ssä todetaan: *Tämän lain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa **terveyshaittaa** (terveydensuojelu).*

*Tässä laissa tarkoitetaan **terveyshaitalla** ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai **olosuhteen esiintymistä**, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä.*

Tupakansavun terveyshaitoista

Sisäilman epäpuhtautena voi olla ulkoa tai muualta rakennuksesta rakennuvuotojen tai väärin toimivan ilmanvaihdon seurauksena sisätiloihin kulkeutuva tupakansavu. Ympäristön tupakansavu on savukkeiden ja muiden tupakkatuotteiden poltosta muodostuvien hiukkasten, aerosolien ja kaasujen seos. Tupakansavussa on yli 4 000 yksittäistä yhdistettä. Tupakansavu sisältää yli sata ihmiselle haitallista yhdistettä, joista syöpää aiheuttavia on ainakin neljäkymmentä.

Dnro 2675/11.02.02.00/2009

22.2.2011

Tupakkalain (693/1976) 11a §:n mukaan ympäristön tupakansavu on syöpävaarallinen aine.

Tupakansavun haitatonta pitoisuutta ei tunneta, jo pienetkin pitoisuudet lisäävät vakavan sairastumisen tai syövän riskiä, esimerkiksi sydänkohtausriski kasvaa 30%:lla jo pienillä pitoisuuksilla.

Asumisterveysohjeessa (Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2003:1) todetaan: Tupakansavun aiheuttaman **terveyshaitan** selvittämiseksi tulee arvioida tupakan hajun esiintymistiheys ja voimakkuus asunnossa tai muussa tutkittavassa tilassa. Terveyshaitan arvioinnissa voidaan käyttää mittausten menetelmiä ja/tai aistinvaraista hajun arviointia. Mittausmenetelmissä mitataan sisäilman nikotiinipitoisuutta.

Parveke- ja ulkotupakoinnin terveyshaitan aistinvarainen arviointi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) on kehittänyt tarkastajille työkalua terveyshaitan aistinvaraiseen arviointiin. Kun parveke- tai ulkotupakoinnista aiheutuva valitus otetaan vireille terveydensuojeluviranomaisessa, niin tupakansavun hajusta kärsivää asukasta pyydetään pitämään yksinkertaista, tarkkaa hajupäiväkirjaa kellonaikoinen parin viikon ajan, esimerkiksi liitteessä 1 olevan lomakkeen avulla.

Terveyshaitan arviointi tapahtuu oleskelutiloissa, asunnon ilmanvaihto on normaali asetuksissa, ikkunat ja ovet ovat kiinni sekä mahdolliset korvausilmaventtiilit ovat auki. Korvausilmaventtiilien ilmasuihku voi siirtää savun kauemmas huoneistoon, joten tarkastuksen aikana on hyvä liikkua asunnon eri osissa.

Päiväkirjamerkintöjen perusteella arvioidaan todennäköisimmät ajat tupakansavun hajun toteamiselle ja sovitaan niiden perusteella tarkastusajat (2-3 aikaa). Tarkastukselle voi osallistua useampi tarkastaja, jolloin saadaan luotettavampi käsitys mahdollisesta hajusta. Arviointi tehdään samalla tavoin kuin esimerkiksi rakenteiden kautta tulevan tupakansavun hajun toteamisessa. Jos tupakansavun hajua ei todeta, sovitaan uusi tarkastuskäynti (yhteensä enintään 3 tarkastuskäyntiä). Jos sovitulla tarkastuskerroilla ei todeta tupakansavun hajua sisäilmassa, voidaan sopia koetupakoinnista epäilyllä parvekkeella tai ulkoalueella tupakansavun havaitsemisen kannalta suotuisan säätilan vallitessa (vastaa päiväkirjassa mainittuja sääolosuhteita). Savun kulkeutuminen asuntoon voi kestää useita minutteja, joten tarkastusaikaa asunnossa on syytä jatkaa vielä 15 minuuttia koetupakoinnin jälkeen.

Jos yhdelläkin tarkastuskäynnillä tai koetupakoinnin yhteydessä todetaan tupakansavun hajua sisäilmassa, voidaan terveyshaittaa arvioida hajun voimakkuuden ja asukkaan pitämän hajupäiväkirjan mukaisen esiintymistiheyden perusteella. Jos terveyshaitta todetaan, niin voidaan edelleen yrittää sopia osapuolten välillä tupakointijärjestelyistä, jotka vähentäisivät kärsivän asukkaan kokemaa haittaa. Tupakointikielto on myös mahdollinen keino. Ennen kiellon määräämistä on tupakoivaa osapuolta kuultava. Kuulemisessa on tärkeää saada tupakoijan näkemys tupakointitiheydestä. Jos tupakoijan ja tupakansavusta kärsivän asukkaan näkemys tupakointi-

Dnro 2675/11.02.02.00/2009

22.2.2011

tiheydestä poikkeavat huomattavasti toisistaan, tulisi myös muita naapureita kuulla tai muulla tavoin selvittää tupakointitiheyttä.

Lisätietoja antaa ylitarkastaja Pertti Metiäinen, puh. (09) 7729 2413, per-tti.metiainen@valvira.fi

Johtaja

Katariina Rautalahti
Katariina Rautalahti

Ylitarkastaja

Pertti Metiäinen
Pertti Metiäinen

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeriö
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Aluehallintovirastot
Valvira/Kaisa Mäntynen